

Het geheim van het Ik

Op 8 april 1911 hield Rudolf Steiner in Bologna een voordracht voor het Vierde Internationale Congres voor Filosofie. Deze voordracht is om twee redenen bekend. Ten eerste omdat Rudolf Steiner in zijn hele leven slechts één enkele keer op een openbaar filosofisch congres gesproken heeft. In Bologna dus. En ten tweede omdat hij het in deze voordracht had over het 'gespiegelde ik', waarbij hij zijn wetenschappelijk publiek voorhield dat het geen zin heeft om het 'ik' van

de mens in zijn lichaam te zoeken, aangezien dit 'ik' zich buiten het lichaam bevindt. Het lichaam spiegelt het alleen ... Met de ontdekking van de spiegelneuronen in de jaren negentig is deze zienswijze weer brandend actueel geworden.

Om deze voordracht uit 1911 te herdenken heeft de Antroposofische Vereniging van 31 maart tot 3 april 2011 in Bologna een conferentie georganiseerd, die geheel gewijd was aan Steiners 'Bologna-voordracht'. Sergej Prokofieff hield er de openingsvoordracht, waarin hij niet alleen naar de 100ste verjaardag van de Bologna-voordracht verwees, maar tevens naar de 150ste verjaardag van de geboorte van Rudolf Steiner (°1861).

In aansluiting op eerdere werken van hem schetste Prokofieff in deze voordracht hoe Rudolf Steiner niet alleen de theoretische grondlegger is van een nieuwe 'wetenschap van het menselijke Ik', maar dat hij deze ook in een praktische weg veranderde, die hij zelf tot het einde toe ging. Alle inzichten van Steiner zijn immers ontsprongen en getoetst aan zijn eigen innerlijke ervaring. Prokofieff noemt dit de brug die Steiner sloeg tussen zijn kentheorie, die hij reeds vóór zijn vroege filosofische werk had ontwikkeld, en de latere antroposofie.

Een citaat uit het begin van Prokofieffs voordracht:

«Wanneer wij de voordracht van Rudolf Steiner nauwkeurig bestuderen, merken we dat het probleem van het Ik in deze voordracht centraal staat. Dit bevindt zich volgens Rudolf Steiner in werkelijkheid buiten het lichaam en doet zich in het alledaagse leven slechts als door het lichaam gespiegeld beeld aan ons voor. Daarbij blijkt het Ik op drie manieren te kunnen worden beleefd: in de eerste plaats als met ons gewone ik-bewustzijn verbonden spiegelbeeld; vervolgens als het hogere ofwel 'transcendentale' Ik, dat buiten het lichaam leeft; en ten slotte als derde, nog veel omvattendere werkelijkheid van het Ik, die in de voordracht met het woord 'Wereld-Ik' wordt aangeduid. Er is dus in deze voordracht van drie 'ik-realiteiten' sprake.»

Vervolgens refereert Prokofieff Steiners voordracht (die ook in het Nederlands vertaald is als *Het gespiegelde Ik. De 'Bologna-voordracht'*, Pentagon, Amsterdam, 2010). De meerwaarde van dit boekje schuilt in de verbanden die Prokofieff zoekt, vindt en beschrijft en waarin hij zowel verwijst naar Steiners christologie als naar het leven en de inwijding van Rudolf Steiner zelf.

Werner Govaerts

Sergej O. Prokofieff, *De inwijdingsweg van Rudolf Steiner en het geheim van het Ik*, Perun Boeken, Bergen op Zoom, 2013, isbn 978 90 76921 26 6 – 9,90€